

Az ideológiai irányelvek — a tudományegyetemen

A József Attila Tudományegyetem pártbizottsága legutóbbi ülésének határozata alapján rövidesen az oktatók számára a Nevelési Bizottságok mindhárom karon ösztöktatói értekezletet szerveznek — az ideológiai irányelvek gyakorlati alkalmazásának első lépéseként. Ezen az illető kar dékánja vagy dékánhelyettese ismerteti az oktató-nevelőmunkával kapcsolatos, legfontosabb összkarai, ideológiai problémákat. Ezt követően kisebb, a rokon intézetek oktatóit összefogó szekciókban folytatódik a feldolgozás munkája. Itt már a szakosítás konkrét problémáinak megbeszélésére kerül sor, a világnézeti nevelőtevékenység fokozása érdekében.

A reformterv bevezetésével összefüggésben felülvizsgálják egyes tematikákat, hogy a tematikákban belül nagyobb hangsúly essék az ideológiai problémák il-

lusztálására, megvilágítására. Felülvizsgálják a párttag-
eladók — patronáló tanárok — politikai képzettségét, tevékenységét. A tanszékvezetőknek tanácsolja az egyetemi pártbizottság, hogy beszéljék meg egy-egy kollégium előadójának szakelőadását olyan szempontból, hogy miként vonja le az illető előadó — szaktárgyával összefüggésben — a világnézeti következtetéseket. Az évfolyamfelelősi rendszer politikai-világnézeti jellegének erősítése is lényeges feladat. A társadalomtudományi karok oktatói figyelmét felhívják arra: törekedjenek az irányelvek felvetette elvi problémák tudományos megoldására. Az oktatók ideológiai ismeretének elmélyítése érdekében — azon oktatókat, akik a hároméves marxizmus-leninizmus esti egyetemmel elvégezték, az esti egyetem szakosított tanfolyamainak elvégzésére ösztönzik.

Hozzászólás

Nemzetközi emlékek Szeged múltjában

A Dél-Magyarország október 8-i számában Péter László nagyon értékes és egyúttal nagyon elgondolkasztó cikket szentelt városunk nemzetközi hagyományainak. Valóban, aligha van még egy olyan vidéki magyar város, melynek története annyira gazdag volna nemzetközi vonatkozásban, mint éppen Szeged.

Ezen nemzetközi vonatkozású történelmi, művelődéstörténeti mozzanatok között több olyan van, amelynek emlékét köbe véssze kellene megörökíteni. Hogy mit jelent az illető országok közötti kapcsolatokban a megbecsülés és az emlékezés ilyen megnyilvánulása is, erre vonatkozóan elegendő arra a meleg érzelmi visszhangról tanúskodó tudósításra és méltatásra hivatkozni, melyet François Beudantnak, a Balaton első geológusának emlékére 1962-ben Balatonfüreden elhelyezett emléktábla felavatása alkalmából a France-Hongrie című folyóirat közölt. A jelek szerint komoly visszhangot kiváltó eseménynek ígérkezik a francia forradalom Szegeden hadifogolyként elhunyt katonáinak emlékére tervbe vett emléktábla elhelyezése is. Az emléktábla előtt tisztelgő francia vendégeket ne felejtsük el tájékoztatni arról az emberies magatartásról sem, melyet Szeged lakossága tanúsított annak idején a francia hadifogolyok iránt. De az a nevezetes esemény sem hagyható említés nélkül, melynek a szegedi vár 1794-ben volt a színhelye: akkor ugyanis az itt őrzött francia hadifoglyok megünnepezték a Bastille lerombolásának évfordulóját, mégpedig olyan keretek között, hogy a budai főparancsnokság tüstént szigorú utasítást küldött a szegedi helyőrség parancsnokának az évforduló megünneplése alkalmából felállított szabadságfák és egyebek azonnali megsemmisítésére. A nagy sietséget az a félelem diktálta, hogy ilyen esemény a lakosság körében visszhangot keltve hozzájárul a forradalmi eszmék terjedéséhez. Ettől Szegeden is tartani lehetett, annál is inkább, mivel a szegedi katonai parancsnokság 1793-ban tett jelentése szerint a helybeli lakosság körében „egészen nyugtalan és bolond fők” voltak.

Az 1879-i „víz vész” alkalmából a külföld részéről megnyilvánult nagyfokú áldozatkészség emlékét legméltozabban emlékoszloppal lehetne megörökíteni. Az árvíz tragédia ugyanis, melyről Larousse, ismert enciklopédikus kis szótárában negyedszázad múltján is említés történt Szeged nevével, nemcsak Európa, hanem a világ figyelmét ráirányította Szegedre, és földünk egészen tá-

voli részeiből is érkeztek adományok. A városunkba ellátogató külföldiek között nagyon kevés lenne azok száma, kik nem olvashatnák hazájuk nevét azon országok között, melyeknek lakossága a katasztrófa hírére az áldozatkészségnek, a szolidaritásnak ma sem halványuló jeleit adta, még olyan távoli országokban is, mint pl. Kína, Japán, Kuba, Haiti stb. Ma csak néhány utcanevezés őrzi mindennek emlékét, minthogy nemrégiben az emléktábla lekerült a helyéről, amelyet 1881-ben helyeztek el az akkor polgári leányiskola céljára szolgáló épület külső falán.

Péter László a cikkében, nagyon helyesen, nyomtatottan rámutatott a további kutatások fontosságára, megjelölve több területet is, ahol a kutatások Szeged nemzetközi kapcsolatainak ismerete szempontjából értékes eredményekkel járhatnak. A cikkben említettek közül ilyen területet képeznek pl. Szeged régebbi történetében található orosz vonatkozások is. A Dmitrij Agrenyev-Szavjanskij Európa-szerte sok sikert aratott „énekcsatárlatának” itteni többszöri szereplése a múlt század végén különleges színtelét öltött városunk történetében. Felmerül a kérdés: található-e ennél régebbi időkben orosz vonatkozások Szeged múltjában? Igen, így már a XVIII. században is. Irodalmi téren feldolgozásra, ill. publikálásra vár az orosz

— Hol voltakatok? — kérdeztem a gyerekeket, amikor este a Bokor utcában találkoztam velük — kezdte a történetet Gulácsy Zoltán, a szegedi III. kerületi általános iskolák vezető igazgatója.

— Tanulni. A Dezső bácsinál — kaptam a választ. Kérdősködött, ki az a Dezső bácsi. Ekkor derült ki, hogy Zilahy Dezső, vagy más néven a „tanár úr” az utcán is gyűjtögette tanítvány-jelöltjeit, a rosszul tanuló általános iskolásokat. Utána a szülőknél arra hívatkozott, hogy az iskolából küldték, foglalkozzon a gyerekekkel. Addig beszéltem, míg felfogadták korrepetitornak.

S a „tanár úr” igazán „jó” nevelő volt. Jutalmazott és büntetett. Mint a szülőket, őt is meg kellett csókolni tanulás előtt, s mikor távoztak a gyerekek. Ha valaki nem tudta az anyagot, a sarokba térdelt, vagy egy-két

pofon volt a büntetése. S hogy mit kellett megtanulniuk? Amit Dezső bácsi aláhúzott a könyvben. De azt aztán szóról szóra.

Az első „lebukás”

— Tartott ez körülbelül 20–25 gyerekkel mindaddig, míg be nem hívtuk Dezső bácsit, s el nem tanácsoltuk. A gyerekeknek is megtiltottuk, hogy nála tanuljanak — kapcsolódik a beszélgetésbe Barta József, a Háman Kató általános iskola igazgatóhelyettese. — Lezártunk tekintettük az ügyet, mert nem jött többet az iskola környékére.

— A szemüveges, hajlott hátú, 55 év körüli, behízelgő modorú „tanár úr” Szegeden lebukott. Ezért egy időre áttette székhelyét Kis-kunfélegyházára. „Kihelyezett osztályt” nyitott — közölte bosszankodva Annus Antal, a szegedi városi tanács oktatási csoportjának vezetője.

„Megegyeztünk...”

Horváth Ferenc, a Rózsa Ferenc gimnázium igazgatója fedezte fel, hogy idén nyáron újra „oktatott” Zilahy Dezső, Kálvária tér 6. szám alatti lakos, aki — mint kiderült — soha életében nem volt tanár. Gimnáziumi érettségije van, semmi több. És persze — mert enélkül nem ment volna a diákok összegyűjtése — állítása szerint jó összeköttetései. Igaz, azokat az iskolai igazgatókat, tanárokat még csak nem is látta, akikre hivatkozott. A fő az volt, hogy a nevüket tudta. Ebből „lett” a kapcsolat.

Azután már nemcsak általános iskolásokkal foglalkozott, hanem középiskolások korrepetálását is vállalta. Mennyit és hogyan? Erről beszéljenek nyári tanítványai, s szüleik.

A Tömörkény gimnázium igazgatói irodájába Diós József igazgató három kislányt hív be. Félénken, megszeppenve ülnek le az igazgató elé.

— Hogyan kerültek Zilahy Dezsőhöz tanulni? — érdekli őket.

Cz. E. kezdi a beszámolót: — Matematikából és angolból buktam. Évváró után édesapám egy levelet talált az ajtómról. Tízve. Zilahy Dezső írta, s arra kérte a szüleimet, keressék fel a pótvizsgára való felkészítésem ügyében. De hát én is jöttem. Az igazgató úrhoz fűződő jó kapcsolataira hivatkoztam, s garantálta, hogy átmegyek.

— O majd elintézi — mondta. Megegyeztünk. Hogyne egyeztünk volna — idezi a történeteket az apa, amikor őt is megkerestem. — Nekem az volt a legfontosabb, hogy a lányom útját egyenessem.

— Mennyit fizettél? — Zilahynak 300 forintot az angolért, a főiskolásoknak és egyetemistáknak, akiket matematika oktatására alkalmazott, ugyanannyit.

Húszan a kis szobában

Cz. E. elmesélte, hogy tízenöt, húszan gyűltek össze nap mint nap reggel 8-kor a Brüsszeli körút 23. alatt, egy kis szobában, ahol az ott lakó fiút — tudomása szerint — lakáshasználatért oktatja a „tanár úr”. (A lakáshasználat csak ráadás volt az 1400 forintos tandíjra.) A módszerek most is a korábbiakhoz hasonlóak voltak, azzal a különbséggel, hogy a lányoknál már nemcsak atyai csókokkal próbálkozott Dezső bácsi.

Ezt mondta B. K. is, aki matematikából és történelemből bukott. N-ekhez az osztályfőnökökre hivatkozva férfközött be. „Tekintettel volt” anyagi helyzetükre, ezért „csak” 600 forintot kért munkájáért. Még az utolsó hetekben is vett fel tanítványokat, mert az ő módszereivel — büszkélkedett — egy hét is elég a felkészüléshez.

Egy Bori nevű lány is járt Zilahyhoz tanulni. Ahhoz ült mindig, s ölegette. Persze más sem maradt ki a kedves

kedési kísérleteiből. De nemcsak kedveskedett, hanem ajánlatokat is tett. Amikor visszautasították, megfenyegette a lányokat, nehogy elmondják otthon, mert „elintézi”, hogy megbukjanak a javítóvizsgán. Diós József igazgatót pedig — aki erre is felháborodottan emlékezik — arra akarta rávenni, hogy semmisítse meg a vizsgabizottság határozatát.

A Rózsa Ferenc gimnáziumban is hasonlóan beszéltek a gyerekek: Ö. K. és L. V. Arra is fény derült — egy levél is tanúsítja —, hogy folytatni akarta az „oktatást”, ami számára jól jövedelmezett.

Becsapott emberek

Azok a diákok, akik beleszórtak Zilahy Dezső oktatási módszerébe, nem mentek vissza hozzá. Ellenben a szülők feljelentették az általánart, mert egyiküktől másiküktől ezreket csalt ki „tanítás” címén. Igaz, egész nap kínozták a gyerekeket — tehát „adott” a pénzért valamit —, de ezt nem nevezhetjük tanításnak. Tanítványai többsége megbukott. Akiknek sikerült átcészülni a javítón, azokat is csak saját szorgalmuk segítették.

Drága árat fizettek azok a hiszékeny szülők, akik gyerekeiket Dezső bácsira bízták. Felelősségre is vonta már a III. kerületi tanács az általánart, mert jogtalanul korrepetált. A szabálysértést a legmagasabb bírságot, ezer forintot rótták ki rá. De ezt Zilahy játssza kifizeti, hiszen a nyári bevétele körülbelül 20 ezer forint volt.

A Pedagógus Szakszervezet mindenestre már okult az ügyből. Megszervezték a korrepetitor-hálózatot.

Kovács Attila

K. A.

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

A boltvezető kötelessége

Molnár Károly olvasónk arra kért felvilágosítást, helyesen jártak-e el ügyében, amikor is a rossz zsebrádiótelep kicserélésével a nagykereskedelmi vállalatok utasította a kiskereskedelmi bolt vezetője. Ezt sérelmes-

nek találja, mert véleménye szerint a vevő semminemű vásárlási kapcsolatban nem áll a nagykereskedelmi vállalat, így azt tartaná helyesnek, ha a boltban cserélnek ki a hibás árut.

*

— A vásárló panasza jogos — kaptunk tájékoztatást dr. Máté Jenőtől, az Állami Kereskedelmi Felügyelőség helyettes vezetőjétől. — Minőségi reklamáció esetén, a rendelkezések értelmében, a boltvezető köteles kicserélni a reklamált árut, vagy visszafizetni a vételárát. Semmiképpen nem helyes, hogy a boltvezető a nagykereskedelmi vállalatokhoz küldje, mert ez nem intézkedés, csak „könnyű” megoldás választása, a vásárlók lerázása.

Szállítás háztól házig

„Megdöbbenve olvastam, majd személyesen is tapasztaltam, hogy a Kígyó utcában levő háztól házig szállítási irodát kihelyezték Szeged-állomásra. Sokkal egyszerűbb volt bent, a város szívében felkeresni az irodát, leadni a megrendelést. Most viszont naponta igen sokan kénytelenek vagyunk kivillamosozni Szeged-állomásra” — panaszkolta szerkesztőségünkhez írott levelében Fenyő Mátyás szegedi lakos.

*

— A „háztól házig” szállítás a MÁV Igazgatósághoz tartozik — kaptunk választ érdeklődésünkre Papp Lajos MÁV főintézőtől. — A MÁV-nál, mint köztudott dolog, országosan létszám-átiszervezés volt. Gazdaságosságra, megtakarításra törekedtünk akkor, amikor több munkakört összevontunk, s így a kisebb létszámmal ugyanazokat a feladatokat tudjuk megoldani. Így került sor a Kígyó utcai iroda kihelyezésére Szeged-állomás gyorspénztárához. Ez az intézkedés nem helyben jellegtű, hiszen az országban másutt is az állomásokon helyezték el a háztól házig szállítási irodá-

kat. Egyébként a Kígyó utcai helyiséget már régen át kellett volna adniuk a városi tanácsnak, mivel erre többször felszólítást kaptunk. Kérjük tehát a lakosságot, mindezeket vegye figyelembe és áru feladás végett Szeged-állomás gyorspénztárát keresse fel.

További automatizálás a konzerviparban

A konzervipar a feldolgozott és közfogyasztásra kerülő áruk túlnyomó többségét kis egységekben: dobozban vagy üvegben hozza forgalomba. Ezért az egész gyártás során, de különösen a kicserélésnél magas színvonalú gépésznéltség szükséges. E cél szolgálatában, magyar feltalálók automatikus, folyamatos vákuumozó, vákuumozást ellenőrző és zárógépet szerkesztettek, konzerveket gépeztek.

A gép a kísérletek során elérte az összes célul tűzött mutatókat.